

Sygn. akt VIII U 2276/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2020 r. w Gliwicach

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 października 2019 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uwzględnia ubezpieczonej J. S. przy obliczeniu emerytury wynagrodzenie w kwocie po 90.000 zł (dziewięćdziesiąt tysięcy złotych) - przed denominacją - miesięcznie w okresie od 6 marca 1989 roku do 30 kwietnia 1990 roku.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 2276/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 października 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał ubezpieczonej J. S. emeryturę od 5 października 2019 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od ww. decyzji, domagając się jej zmiany i obliczenia emerytury przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r. i faktyczne osiąganego wynagrodzenia w tym okresie według załączonej kalkulacji finansowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko. W uzasadnieniu wskazał, że okres od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r. z tytułu zatrudnienia w (...) w Z. na stanowisku agenta został błędnie uwzględniony przy ustaleniu kapitału początkowego w decyzji z 12 sierpnia 2016 r., jednakże brak podstaw do zmiany prawomocnej decyzji. Nadto zaznaczył, że nadesłane kalkulacje nie stanowią

dostatecznych dowodów potwierdzających czy była odprowadzana składka na ubezpieczenia społeczne w okresie od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona J. S. urodziła się (...)

W dniu 11 września 2019 r. złożyła wniosek o emeryturę.

Decyzją z 18 października 2019 r. (...) Oddział w Z. przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od 5 października 2019 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i wyniosła 1588,41 zł. Emerytura kapitałowa wyniosła 164,66 zł.

Organ rentowy odmówił ubezpieczonej przeliczenia emerytury przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r., ponieważ z przedstawionej dokumentacji nie wynika czy z tytułu wykonywanej pracy ubezpieczona podlegała ubezpieczeniom społecznym i czy były odprowadzane składki.

Ubezpieczona J. S. oraz świadek A. D. w 1989 r. przejęły na zasadach agencyjnych, a następnie prowadziły od marca 1989 r. do kwietnia 1990 r. sklep o nazwie (...). Podstawą była umowa z 6 marca 1989 r. o prowadzeniu na warunkach zlecenia punktu sprzedaży detalicznej w Z., pl. (...). Wcześniej ww. punkt prowadził pracownik Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Handlu (...) w K..

W okresie od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r. ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie umowy zawartej z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Handlu (...) w K. Oddział w Z.. Sklep, który prowadziła ubezpieczona miał ponad 100 m² powierzchni i zajmował się sprzedażą odzieży damskiej głównie tzw. ciężkiej czyli płaszczy, kurtek itp. Sklep (...) był położony na głównej ulicy w Z., przy dworcu kolejowym i hotelu (...), punkt ten bardzo dobrze prosperował i miał wysokie obroty. Ubezpieczona i A. D. otrzymywały towar z Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Handlu (...) w K. oraz sprowadzały towar bezpośrednio od producentów np. od Pani R., Państwa A., przedsiębiorstwa (...) w K., a następnie towar sprzedawały.

Ubezpieczona pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy, a czasami nawet przekraczała ten wymiar. Po prywatyzacji w 1990 r. A. D. i J. S. prowadziły sklep (...) w ramach działalności gospodarczej przez okres piętnastu lat.

Wynagrodzenie ubezpieczonej było uzależnione od wysokości obrotu oraz kosztów i miało charakter zmienny. Minimalną kwotą wynagrodzenia było 90 000 zł miesięcznie przed denominacją. Odwołująca otrzymywała wynagrodzenie w wysokości przynajmniej 90 000 zł. (przed denominacją) miesięcznie zgodnie z kalkulacją finansową. Prowadzące wspólnie sklep (...) rozliczały się zgodnie z kalkulacją finansową, która stanowiła przybliżone założenie w zakresie obrotów sklepu. Nie była sporządzana inna kalkulacja finansowa dla sklepu. Minimalne wynagrodzenie, jakie powinny uzyskiwać agentki J. S. i A. D. wynosiło po 90 000 zł na osobę miesięcznie przed denominacją. J. S. i A. D. sporządzały raporty do Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Handlu (...) w K. z informacją o wysokości obrotu. Niewypracowanie określonego w umowie obrotu mogło bowiem spowodować wypowiedzenie umowy przez przedsiębiorstwo. Faktyczne zarobki ubezpieczonej i A. D. przekraczały kwotę 90 000 zł na miesiąc.

Składki na ubezpieczenie społeczne za ubezpieczoną i A. D. odprowadzało Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Handlu (...) w K.. Składki były odprowadzane przez Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Handlu (...) w K. zbiorczo dla wszystkich agentów na podstawie kalkulacji finansowej, która była dokumentem dodatkowym do umowy agencyjnej.

Świadek A. D. w ramach umowy agencyjnej z 6 marca 1989 r. prowadziła z ubezpieczoną sklep (...) od marca 1989 r. do kwietnia 1990 r. jako współagentka. Następnie zaś prowadziła z nią sklep w ramach działalności gospodarczej.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie następujących dowodów: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonej, akt Sądu Okręgowego w Gliwicach sygn. VIII U 55/15, zeznań świadka A. D. (nagranie z rozprawy z 29 września 2020 r. k. 43) oraz przesłuchania ubezpieczonej (nagranie z rozprawy z 14 lipca 2020 r. k. 32).

Sąd uznał zebrany w sprawie materiał dowodowy za spójny i kompletny, a przez to mogący stanowić podstawę prawdziwych ustaleń w sprawie.

Sąd zważył, co następuje :

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna sprowadza się do ustalenia, czy odwołująca ma prawo do przeliczenia emerytury przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r., kiedy to wykonywała pracę na podstawie umowy agencyjnej zawartej z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Handlu (...) w K. Oddział w Z. i przy uwzględnieniu wynagrodzenia jakie uzyskiwała w tym okresie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt. 13 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne – pracy na obszarze Państwa Polskiego wykonywanej na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz współpracy przy wykonywaniu takiej umowy: objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki.

Podstawą podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy przez ubezpieczoną były przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U. z 1975r., Nr 45, poz. 232) w brzmieniu obowiązującym w okresie spornym od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r. W myśl art. 1 ust. 1 powołanej ustawy obowiązkowe ubezpieczenie społeczne określone ustawą, zwane dalej "ubezpieczeniem", obejmuje osoby wykonujące odpłatnie pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia zawartej na okres co najmniej 15 dni. Z kolei przepis art. 4 powołanej ustawy stanowi, iż obowiązek ubezpieczenia powstaje z dniem oznaczonym w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania.

Podstawą prowadzenia sklepu (...) przez ubezpieczoną była umowa z 6 marca 1989 r. o prowadzeniu na warunkach zlecenia punktu sprzedaży detalicznej w Z.. W okresie od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r., ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie umowy zawartej z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Handlu (...) w K. oddział w Z.. W myśl art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia - jeżeli po upływie roku kalendarzowego okaże się, że w ciągu tego roku przeciętny miesięczny dochód z wykonywania umowy nie osiągnął połowy najniższego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej składki opłacone za ten rok podlegają zwrotowi, a tego roku nie wlicza się do okresu ubezpieczenia wymaganego do uzyskania świadczeń na podstawie ustawy. Kwotę składek podlegającą zwrotowi pomniejsza się o kwotę pobranych w ciągu tego roku zasiłków przewidzianych w art. 6 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy.

Ustalony na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego, w szczególności zeznań świadka A. D., stan faktyczny wskazuje w sposób jednoznaczny, że w prowadzące wspólnie sklep (...) J. S. i A. D. rozliczały się z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Handlu (...) w K. zgodnie z kalkulacją finansową, która stanowiła założenia w zakresie obrotów sklepu. Agentki J. S. i A. D. sporządzały raporty do Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Handlu (...) w K. z informacją o

wysokości obrotu. Niewypracowanie określonego w umowie obrotu mogło bowiem spowodować wypowiedzenie umowy przez przedsiębiorstwo.

Z kalkulacji finansowej dla punktu sprzedaży detalicznej w Z., pl. (...), wynika, że płaca kierownika wynosiła 90 000 zł (k. 12 akt). Ponadto z akt sprawy o sygn. VIII U 55/15 toczącej się przed tut. Sądem, która dotyczyła analogicznej kwestii, a w której odwołującą była A. D., wynika że minimalną kwotą wynagrodzenia ubezpieczonej było 90 000 zł miesięcznie przed denominacją. Faktyczne zarobki ubezpieczonej przekraczały nawet kwotę 90 000 zł na miesiąc. Nie ma rozstrzygającego znaczenia okoliczność, że odwołująca na potwierdzenie podlegania ubezpieczeniu nie przedstawiła zaświadczenia o podleganiu do ubezpieczenia społecznego i opłacaniu składek przez jednostkę gospodarki uspołecznionej, z którą zawarła umowę bądź wysokości miesięcznego dochodu z wykonywanej umowy. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem, nie obowiązują ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Ponadto w spornym okresie Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Handlu (...) w K. było dużym przedsiębiorstwem państwowym, a zatem można założyć, że ubezpieczona była objęta obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, a składki zostały odprowadzone, skoro umowa była wykonywana. Charakterystyczne dla tego okresu było, że takie zakłady jak (...) odprowadzały do ZUS składki na zbiorczych bezimiennych listach. Ponadto organ rentowy nie wykazał, iż składki za sporny okres zostały ewentualnie zwrócone, co mogłoby wykluczyć ubezpieczoną z objęcia ubezpieczeniem. Reasumując, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i na podstawie powołanych przepisów Sąd przyjął, że ubezpieczona w okresie zatrudnienia od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r. podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy jako agent, z wynagrodzeniem wynikającym z kalkulacji w kwocie 90 000 zł miesięcznie przed denominacją.

Mając na względzie powyższe, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uwzględnił ubezpieczonej J. S. przy obliczeniu emerytury wynagrodzenie w kwocie po 90 000 zł – przed denominacją – miesięcznie w okresie od 6 marca 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek